

REDACȚIA

Arad, Deák Ferencz-utca nr. 20.

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
pe un an . . . 20 cor.
pe 1/2 an . . . 10 .
pe 1/4 an . . . 5 .
pe 1 lună . . . 2 .
N-rif de Duminecă pe an
4 coroane.

Pentru România și străinătate
pe an 40 franci.

Manuscrisuri nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deák Ferencz-utca nr. 20.

INSERȚIUNILE:

de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b.
de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele, cât și
inserțiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Scrierilor nefrancate nu se primesc

TRIBUNA POPORULUI

Direcție greșită.

Ziarul „Egyetértés” și după dînsul alte ziare maghiare se ocupă într'un recent număr al său, la loc de frunte, de băncile românești.

Punînd paralel numărul și starea băncilor noastre de acum 10 ani și de azi, constată că ele s'au sporit în mod foarte însemnat și în același timp progresează treptat, cu pași siguri, ba unele dintre ele chiar cu puternic avînt.

Pe când noi suntem mândri de aceste constatări, știm aprecia și prețui munca sănătoasă și cinstită pe care o desfășură băncile noastre, ceea-ce ar trebui s'o facă ori și cine, din respectul față cu adevărul și binele, „Egyetértés” e adînc mîhnit pentru progresul acestor instituțiuni din țeara noastră, întemeiate și susținute de cetățeni ai statului, pentru ajutorul și biuele lor, — și în general pentru propășirea unei stări din țeară.

Are dreptate „Egyetértés” cînd spune că despre băncile maghiare nu s'ar puté susține că înflorește toate și nu a dat nici una faliment; căci faptele au dovedit contrarul în multe locuri, mai ales în timpul din urmă.

Din această comparație însă și mai mult reiese încrederea și considerația ce trebuie să se acorde băncilor noastre.

Nu însă interesele vitale ale poporului — indeosebi ale poporului român! — și nici interesele economice ale țării sunt acelea, în numele cărora vine „Egyetértés” să combată instituttele noastre financiare, nici lipsa de manipulare cinstită, căci singur constată frumoasa dezvoltare a institutelor noastre, nici „deposedarea maghiarilor” prin băncile române, care s'a dovedit de armă de tot neserioasă, ci „primejdierea patriei” o vede în în vrednicia românului, în destoinicia sa de a se arma în lupta economică pentru existență. Căci până cînd există forță economică — cel puțin până atunci! — există și rezistență etnică. Ear băncile românești sunt întemeiate în ținuturi locuite de Români, pentru a servi, mai ales, pe cei-ce nu sunt împărtașiți de nicăiera, de nici un ajutor, prin însăși resursele lor acumulate.

Dacă spiritele de jertfă la noi e mai mare și dacă băncile noastre în modestele conture ale activității lor deșteaptă gelosie, — această gelosie nu justifică atacuri ca ale lui „Egyetértés”.

Ca Români să nu mai fie „primejdiși pentru patrie”, — conchizînd din felul raționamentului lui „Egyetértés”, ar trebui să nu mai fie Români. Ear ca să se apropie de acest stadiu „fericitor pentru patrie”, ar trebui s'ajungă cel puțin în halul Rutenilor; ear ca să poată ajunge în acel hal, trebuie distruse toate punctele sale de razim, în dezvoltarea-i economică.

Și pe urmă . . . va găsi patria un Egan Ede și pentru Valahii!

Ne întrebăm însă, că atunci în ce hal ar mai fi patria noastră comună, cînd pentru fie-care colț de

țeară și pentru fie-care popor se va cere câte un „Egan”?

Și ar fi cu putință ca o pleiadă de Eganii să scoată țeara din fundul prăpăstiei, unde a aruncat-o un fanatism nechibzuit?

Mai domol, domnilor dela „Egyetértés”! Căci a face politică nu însemnează a distruge, ci a crea și a desvolta împrejurările și lucrurile și ale îndruma pe calea lor firească.

Bulgaria regat Din Sofia se telegrafează că faptul primirii apropiate la curtea țarului a principelui Ferdinand se aduce în legătură cu înlăturarea pedecilor ce au fost de a se proclama și Bulgaria regat.

Înmormîntarea Episcopului M. Pavel.

Oradia-Mare, 5 Maiu.

Ar fi trebuit, poate, să mai aștept, ca bine să-mi dau seama de cele ce așa de iute se petrecură. Nu e vorba anume de a raporta usupra unei triste ceremonii, ci vorba e de a ne apropia cu sufletul d'un prelat care încă în viață trecuse la nemurire prin faptele-i caritabile; d'un om care deși era mare prin sufletul său, trăia însă mai mult retras și modest, ca și astfel să fie pildă viue credincioșilor săi și tuturor cari l'au cunoscut; d'un Român și patriot, care atât de fericit știuse străbate prin valorile politice fără ca mai mult d'odată și pe scurtă durată să se clatine încrederea ce aveau într'însul până și concetățenii nostri maghiari.

Modestă i-a fost de altfel și înmormîntarea, după cum s'a stins din viață fără veste, așa zicînd. Și cu toate acestea, atîta duioșie n'am mai văzut. Plîngeau la racla lui un mitropolit și doi episcopi și o falangă întregă de alți dignitari ai bisericii greco-catolice române... Și plîngeau țeranii căror ocrotitor li-a fost.. Dar mai ales era sfîșietor de inimă cînd delegația de 11 eleve (orfane mai ales) din internatul ridicat de dînsul (în Beiuș) ingenunchiat-au la mormîntul care se deschidea să primească la sinul său trupul rece a celui-ce numai căldură și dragoste părintească fusese.

Mercuri a fost ziua tristă cînd s'a coborît în mormînt, pentru a se trece pe paginile istoriei neamului, marele episcop.

Întreg episcopatul, cu șirul lung de canonici și vicari, peste 80 preoți, popor fără număr, reprezentanții autorităților civile, delegați și rudenii au grăbit să-i facă onorurile. Mica biserică din Slatina era prea mică pentru a încapa atîta lume. Serviciul divin s'a servit deci afară. Mitropolitul Dr. V. Mihályi venise însoțit de distinșii sei canonici D. V. Hossu și Dr. Aug. Buna, episcopul Dr. D. Radu de canonicul I. Boros; episcopul Szabó își avea și el suita sa; dela Oradia vicarul Dr. A. Luran venise d'asemeni cu mai mulți canonici și cu fiscalul consistorial Dr. D. Kiss; consistorul gr-or. era reprezentat prin simpaticul fise consistorial Dr. Aurel Lazar; delegația elevilor și elevelor dela Beiuș venise

sub conducerea directorilor; era acolo bătrînul Paladi din Feneș, și cei doi profesori de model: Dumbrava și Ardeleanu.

După săvîrșirea celor rituale, rămășițele mortuale au fost aduse și ăpuse în cavoul bisericii. Și nimeni, cine a văzut, nu o să uite scena cînd elevele au ingenunchiat în jurul cosciugului, și plîngînd cu lacrimi își luau rămas bun dela cel-ce le fusese un neșpus de bun părinte.

Predica a rostit-o vicarul Luran. De ce el, ear nu mitropolitul ori episcopul Lugojului, întrebau toți...

Și jale mare s'a instăpănit peste tot pămîntul unde e un Român. Că am perdut nu numai un credincios servitor al altarului, dar M. Sa a perdut un consilier fidel, patria un fiu iubitor și neamul un bărbat mare... Ce am perdut noi, orădanii, abea ne știm da seama. Cine-l va înlocui, cine-l va urma în faptele-i caritabile și naționale?

Îl plîng apoi beiușenii. Doar prin munificența lui acest modest crăgel a ajuns un centru de cultură. Și mai avea de gînd, cel intim o știu, să facă încă multe lucruri mari și frumoase pentru Beiuș.

În ziua înmormîntării în biserică gr.-cat. din Beiuș s'a ținut serviciu divin pentru odihna răposatului în Domnul. Au participat, fără osebite de confesie, toți Românii în frunte cu protopopul. Internatul gr. oriental român arborat-a și el steag negru, căci Mihail Pavel n'a făcut nici el deosebire de confesie întru a-l face pe Românii partași de fundațiunile sale culturale.

Cît privește testamentul său, s'a găsit. Puțin se schimbă însă în cele ce erau, deoarece ce adormitul în Domnul ce a avut și vrut să lase rude-niilor, li-a dat încă în viață fiind. Ce-l compete Diecesei, s'a și luat în stăpînire.

Eternă i fie memoria!

Discuție în jurul cotei.

În ședința de ieri a comisiei financiare a Dietei s'a urmat o lungă discuție în jurul cotei. Ședința s'a ținut sub președinția lui Falk Max, fiind de față și primul ministru Szell și ministrul de finanțe Lukács. Dintre opoziționali erau de față și mulți deputați cari nu fac parte din comisiune.

La ordinea zilei era proiectul de lege al cotei.

Komjathy a protestat numai decît că proiectul acesta se discută eac'ăga de formă, în chip superficial. A propus să se retrimită proiectul la comisia de cota.

Szell e contra acestei propuneri, de oare-ce comisia cotei a discutat afacerea și s'a convenit asupra cotei de 34. 4.

Contele Zichy János și Szederkényi d'asemeni sunt contra proiectului.

Vorbește apoi pe larg Kossuth, precum și Iusth.

Pentru proiect vorbește Hieronymi.

Recompensă națională lui Kitschener.

La 6 Iunie n. Camera Comunelor din Londra a avut o ședință foarte interesantă. S'a desbătut adică asupra propunerii ca națiunea să acorde lui Kitschener o recompensă națională în suma de 50.000 funți sterlini pentru serviciile ce li-a prestat în calitate de comandant al trupelor din Transvaal și în chestia încheierii păcii. Propunerea a fost făcută de Balfour, primul lord al tesaurului, care a lăudat calitățile militare ale lui Kitschener.

Campbell-Bannermann susține proiectul. Dillon și Redmond sunt însă în contra. Ei au invinuit violent pe Kitschener, zicînd că istoria va însemna despre dînsul că a omorît femei și copii. Liberalii și conservatorii au făcut un sgomot mare protestînd contra acestor cuvinte ale deputaților irlandezi. Redmond nici n'a mai putut să urmeze cu vorbirea sa, ci s'a primit cu 380 voturi contra 24 propunerea de a se încheie discuția.

Balfour propune apoi să li-se voteze recunoștința ofițerilor și soldaților cari au luat parte la această mare campanie.

Naționaliștii (irlandezi) au făcut însă sgomot, că abea s'a putut restabili ordinea. În fine cu 382 voturi contra 42 s'a primit propunerea lui Balfour.

În Casa Lorzilor, după o vorbire alui Salisbury, s'a primit unanim ca lui Kitschener să i-se dea o dotație de 50.000 funți sterlini și armatei să i-se voteze recunoștința.

„România sub Regele Carol”.

Sub acest titlu, „Schlesische Zeitung” cu data de 24 Maiu st. n., scrie următoarele:

„Regatul român a serbat ieri aniversarea zilei în care acum 25 de ani și-a proclamat independența. În același timp, armata română a serbat amintirea începutului aceluși războiu în care ea prin faptele sale de arme a asigurat neotărnarea. Punctul cel mai luminos în aceste sărbări comemorative îl formează perchea regală, căreia cu această ocaziune poporul și armata română i-a adus numeroase dovezi de venerațiune și de recunoștință. Căci se poate afirma fără înconjur că România nici odată nu s'ar fi ridicat într'un timp așa de scurt la poziția ei de acum, ci ar fi rămas ca și statele slave vecine în noroiul unei culturi semi-asiatice, dacă n'ar fi găsit în Regele Carol, atât în timp de războiu cât și în timp de pace, un conducător de o extraordinară putere de muncă și de energie, precum și de o mare conștiință a datoriei și de jertfire de sine.

„Dacă reușești — ceea-ce cred — atunci soluțiunea aceasta îți poate fi de un avantaj incalculabil” — aceasta a fost încurajarea diplomatică cu care principele Bismarck îndemna, la 16 Aprilie 1866, pe prințul Carol de Hohenzollern, pe atunci căpitan în regimentul prusian de dragoni de gardă, ca să urmeze chemării poporului român — „fără a mai face piealabil lungi întrebări pe la Puteri”. Cât de îndreptățit era experimentatul bărbat de Stat să-și conceapă încurajarea în forma aceasta ipotetică și câte dificultăți a întâmpinat nou alesul principe, mai cu seamă până la consolidarea sigură a domniei sale, rezultă în modul cel mai clar din memoriile — ce, durere nu se întind deocamdată decît până

la încoronarea de rege (1881) — pe cari regele Carol însuși le-a dat publicității printr'un intim bărbat de încredere, sub titlul: „Din viața regelui Carol al României, de un martor ocular“. In ele, personalitatea apare în toată strălucirea, dar și în toată mărimea sa. Desigur că nu-l exagerat când „martorul ocular care a urmărit viața principelui timp de 15 ani“ scrie: „Numai o personalitate ca a lui a putut fi în stare să aducă România la propășire și înflorire. O voință neclintită, o putere ce nu se obosește nici odată, care găsește însă mereu noi forme de activitate, o cunoștință de oameni ce nu dă greș nici odată, ci tot-deauna știe să prindă ceea-ce în adevăr e individual, o minte sănătos pătrunzătoare, care de sute de ori examinează așa de precis și de răbdător, o bună-tate și o mărinimie care pricepe totul și iartă totul — astfel se prezintă această natură princiară, astfel a știut ea să scape țeara din toate crizele vieții de partid“.

„Schlesische Zeitung“ descrie apoi starea de lucruri ce domnea în România la suirea pe tron a Principelui Carol: luptele de partid și uneltirile politice cari împedau dezvoltarea economică și politică; starea sărăcăcioasă a orașelor; puținele edificii publice; lipsa de comunicațiune pe drumul de fer; starea rea în care se aflau drumurile de țeară; neexistența institutelor de credit, astfel că daraverile bănești erau în mâinile cămătarilor, în cea mai mare parte evrei; starea precară în care se afla armata, atât din punctul de vedere al instrucțiunii, cât și al aprovizionării; administrația orientalo-rusească; corupția în toate ramurile vieții publice; lipsa de școli, etc. — și continuă:

„Noul principe avea acum să scoată România din acest noroiu moral și să o ridice la europenism. De fapt s'a și purces imediat la lucru pe toate terenurile. Dar bine înțeles că munca aceasta nu era ușoară, starea rea de lucruri nu se putea înlătura repede prin decrete. Două lucruri stăteau însă alături de prinț dându-i putere în drumul său spinos: cel dintâiu era adânc întemeiată lui iubire pentru poporul român, ale cărui strălucite calități el le-a cunoscut mai bine decât ori-care altul și cu care el devenise una; al doilea era concepția ideală că misiunea sa i-s'a dat de Sus... El n'a uitat nici odată că renașterea unei națiuni nu se poate îndeplini dintr'o zi în alta, ci în decurs de veacuri și de aceea saluta cu bucurie ori-ce progres, chiar și pe cel mai mic, ce se arăta în viața politică și economică a României.

„Iubirea ce o avea față de poporul român era tot atât de mare ca și încrederea pe care Principele Carol o arăta sfetnicilor săi, fără deosebire de partidul cărui îi aparțineau. Partea ce au avut-o bărbații ca Ion și Dumitru Brătianu, Oatargiu, Ghika, Kogălniceanu, Costache Iepureanu, Rosetti, Carp și — last not least — Dimitrie Sturdza, actualul ministru președinte, în propășirea patriei lor nu este mică. Cu atât mai mare admirațiune merită însă pătrunderea de bărbat de stat a principelui însuși, care știa să pună pe fie-care dintre acești bărbați politici, la timp potrivit, la locul lor, și în cas de nevoie, să acopere autoritatea sfetnicilor săi cu propria sa personalitate. Partea aceasta a activității sale de guvern, ce amintește pe aceea a împăratului Wilhelm I, va fi odată apreciată cum se cade de către istorie. Căci, în mijlocul unei lupte pustii de partid, priceperea în ce privește traterea caracterelor, mai cu seamă în primii ani când principele avusese să se lupte în contra unei opoziții antidinastice neînfrinate, a fost de o însemnătate cu totul extra-ordinară, în interesul aplanării antagonismelor. Tot influenței sale personale trebuie să se atribue faptul că moravurile politice în România s'au îndulcit încetul cu încetul în mod simțitor.

„Dificultățile pe cari le-a întâmpinat principele la începutul activității sale reformatoare a fost cu mult mai puține din partea masei poporului decât din cea a păturii boeresti, care-și vedea amenințată influința sa excesivă în conducerea statului, influință pe care căuta să și-o mențină recurgând la tot felul de intrigă politice și amenințări contra persoanelor principelui, ba chiar prin organizarea de revolte țărănești. A fost o muncă foarte grea pentru a se înfrânge rezistența boerilor. Dar abia fu învinsă întru cât-va, când, în urma afacerii întreprinzătorului de căi ferate Strousberg, cărui i-se încredințase construirea primei linii ferate, se ivi o criză economică. Nu mult după aceea izbucnirea războiului ruso-turc aduse noul încercături și primejdii. Din fericire, principele Carol crease din armata română, reorganizată după modelul prusian, un puternic bastion atât în lăuntru cât și în spre afară, și spriginit pe această glorioasă armată, cu care scăpase pe Ruși înaintea Plevnei dintr'o situație disperată, a putut trimite diplomației rusești, când aceasta mai târziu în chipul cel mai nerecunoscător amenințase, din cauza Basarabiei, cu desarmarea armatei române declarația categorică: „O armată care s'a luptat la Plevna sub ochii împăratului Alexandru II, poate fi nimicită, dar

nu desarmată“ — o declarație al cărei efect puternic s'a văzut în curând prin aceea că Rusia a cedat.

Și alte lupte grele au trebuit să se se mai dea până ce principele Carol și soția sa Elisabeta, poeta Carmen Sylva, să-și poată pune pe cap coroana regală. Se amintește aici numai conflictul ce s'a iscat din cauza răscumpărării de către stat a căilor ferate și în deosebii din cauza chestiunii evreiești, între marea finanță internațională și diplomația marilor Puteri de-o parte și între parlamentul român ce se opunea de altă parte, conflict în care principele ca mijlocitor între cele două părți, avea o situație extrem de grea. Nu e fără interes a se ști că împăratul Wilhelm a fost acela prin a cărui intervenție personală în special în delicata chestiune evreiască, s'a ajuns în sfârșit un compromis, în urma cărui s'a introdus în constituțiunea română cel puțin principiul egalității religioase a evreilor, pe când ei, câtă vreme nu posedă dreptul de cetățean român, sunt supuși și azi la unele stăviliri economice. Cât s'a străduit de atunci încolo de pururea finanța internațională ca prin uneltiri contra creditului Statului român să constrângă guvernul român a acorda deplina emancipare a evreilor, se văd zilnic noul dovezi în organele burselor.

„Cătușele din afară căzând odată cu ridicarea principatului român la rangul de regat, rămânea acum dezvoltarea internă a țării, căreia regele i-a consacrat de aci înainte întreaga sa energie. Cu fermitate și răbdare se consacră el regenerării administrațiunii, precum și progresului armatei și instrucțiunii publice, comerțului și industriei...

„În politica externă, regele Carol n'a esitat nici-odată în ultimul deceniu, ba încă de mai de mult a recunoscut clar că salvarea României nu este a se căuta de cât în alipirea la Tripla-alianță, ca cel mai puternic și mai pacinic grup de state din Europa de mijloc. Dar dacă puterile ce compun Tripla alianță recunosc azi pe față că România este un important element întregitor al alianței, regele Carol poate să-și atribue meritul că în prima linie acțiunea sa a asigurat fostului principat actuala pozițiune înaltă în concertul popoarelor.

Răspuns d-lui Proca.

(Urmare).

I-am relevat d-lui autor-profesor Hamzeza colosalele erori de stil și limbă cât și defectuositatea în ce privește sistemul de expunere și de grupare a materialului istoric; lipsa întregității și a rotunjirii materialului

ca prelucrare. I-am mai pus în vedere că adevărata punte de trecere dela plagiatura din „Bis. și Șc.“ și până la reproducerea manuscrisului a fost nu într'atât tragerea de inimă pentru interesul religios moral al poporului și cei didactic de a da un manual corespunzător, ci a fost mai mult — gheștul.

În fața acestora dl Dr. Proca, în loc de a recurge la argumente, se așterne la luptă de condei numai în fața acelor imputări, pe cari credea că le va pute, cel puțin micșora și scuza, dacă nu și deplin înfrânge. Așa, admite greșelii de limbă și stil în dulcea mângâiere că nu e singur numai dl Hamzeza prihanit în acest punct. Încât pentru celelalte puncte de acuză la adresa felului de prelucrare a manuscrisului n'are dl Dr. apărător nici un cuvânt spre a combate.

Probă e asta ori de capacitatea de apărare a d-lui Dr., ori de temeinicia acuzelor ridicate.

D-le Dr.! Un cuvânt sincer! Când d-ta erai aplicat profesor nou la Seminar în 1894 d'abia venit dela Cernăuț cu rigorosul prim istoric exegetic — spune-o drept — nu d-ta ai pus unchiulul d-tale la dispoziție manuscrisul german de prelegeri ale d-lui Popovici, caei, coincident, după sosirea d-tale începe dl Hamzeza a publica articoli istorici în „Bis. și Șc.“! Deci d-ta la tot cazul poți fi în plăcuta pozițiune de a ști: cât a și câștigat Diecesa Aradului din această întreprindere literară, ce s'a pus la cale în tipografia Diecesei cu aparatele tipografiei diecesane și cu personalul din atelierele tipografiei Diecesei de Dumnezeu păzite a Aradului?

Am dori să știm și noi, chiar pentru că d-ta ai tăcut în răspunsul apărător; care e adevărul: a câștigat din asta întreprindere Diecesa ori pâr. Hamzeza?

Din cele expuse până aci credem că e destul de evident, că dl Dr. în loc să se fi ținut pe toată linia de combatere afirmațiunilor noastre la cari se pretinde că răspunde, în partea primă a răspunsului său ne-a ferit din cale așa încât apărarea d-sale se prezintă de sine ca unilaterală și necompletă.

Dar dl Dr. comite ceva și mai mult. Vrea să reducă afacerea întreagă la un teren fals, pentru că e preocupat de alegerea de episcop ce ne stă în prag, și vrea să scoată curat ca acru pe dl Hamzeza.

Purcede așume în partea primă a răspunsului său, cu primul și începător al răspunsului, din premisa falsă că lipsa manualelor didactice l'a forțat pe pâr. Hamzeza să-și cuprindă „prelegerile într'un manuscris, pe care apoi l'a reproduis în „Bis. și Șc.“ din anul 1894 și 1895“. — Mai sus am pus în fața acestui asert paranteza d-lui H. referitor la prelegerile sale „reproduse ca manuscris după („Bis. și Șc.“).

Am mai citat apoi și cuvintele cu cari dl Hamzeza introduce dl Hamzeza articoli istorici în „Biserica și Școala“.

Deci nici dl H. nu aprobă falsa premisă a apărătorii făcute de dl Dr.

Tot în nex cu falsa premisă a d-lui Dr. să-l întrebăm pe dl Dr. G. Proca: Ce motive ar putea produce pentru apărarea absurdităților și incorectităților de materie istorică, ce le am atins mai pe larg în sr-

In miezul verii.

Sub paltin aici e răcoare,
S'aud rândunele pe sus
Cântând și jucându-se 'n scare.
Tăcută e valea 'nflorită
Și-un nor ca o pânză aurită
Se duce spre-Apus.

Pădurea, pe culme, mai tace,
Mai cântă cu freacă încet;
Ear une-ori virfu și desface,
Dând vântului loc să colinde.
Ear grangurul pui-și deprinde
Să cânte 'n fâget.

Eu văd cum se urcă pe-o creastă,
Călare pe-o gloabă de cal,
Merinde ducând o nevastă.
El merge prin iarbă cu botul,
În urmă s'oprește cu totul
Să pască pe mal.

Nevasta pe coamă s'apleacă,
Trăgând cu mânie de frâu,
Cu troscotu 'n gură pleacă
Și 'nghite de-abia 'mbucătură
Și earăși s'oprește cu gură
Să rupă din grâu.

Se 'ntemplă cu zgomot acestea,
Și tot cu mai mare necaz,

Și tot mai de ris e povestea —
Ear iepuri, din verdea săcară,
Școt veseli urechile-afară,
Șirejiți, fac haz.

În urmă, colina-i ascunde.
Eu șuer o doină. Când tac
Din crânguri o mierlă mă răspunde.
Din vale vin doine de jale
Și roșu se 'ntinde prin vale
Năvalnicul mac.

Slăbite, de-atâta căldură
Și leneșe apele curg
Și par'că-i un plâns ce murmură.
Ear câmpul în somn se frământă,
Visând cât de veselă cântă
Răcoarea 'n amurg.

Sub paltin aici e răcoare.
S'aud rândunele pe sus
Cântând și jucându-se 'n soare.
Tăcută e valea 'nflorită
Și-un nor ca o pânză aurită
Se duce spre-Apus.

8/21 Maiu 1902. G. Coșbuc.

CLEOPATRA.

ROMAN 79

de HAGGARD RIDER.

Traducere de Hero.
XXXI.

— Așa e, Harmachis, care a învieat din morți, ca să te tragă pe tine în mormânt, în moarte și în chinurile de veți! Privește Cleopatra, eu te-am nimicit, precum tu m'ai nimicit pe mine! Lucrând în întunere și ajutat de zeii mârșioși eu am fost motorul tainic al durerilor tale! Eu și-am umplut inima cu frică în fața Actiunului, eu am reținut pe Egipteni dela atac, eu am usurpat puterea lui Antonius, eu am arătat căpitanilor ței intenția zeilor. Și acum, în fine, mori de mâna mea, căci eu sunt sebia răsunării! Peirea și-o plătesc cu peire, tradarea prin tradare, moartea prin moarte!.. Vino Charmion, partașă planurilor mele tainice, care m'ai tradat dar regretând faptele tale, ești și partașă victoriei mele, vino și vezi cum moare această stricată decăzută!

Cleopatra le auzi acestea și căzu pe patul aurit gemând cuvintele:

— Și tu Charmion?
Se ridică clătînându-se și întinzându-și brațele, mă blăstămă.

— Ah, numai încă o oră din viață! strigă ea, — numai o oră scurtă, ca în timpul acesta să te văd murind în așa mod, cum nici n'ai visat, împreună cu amanta

ta vicleană, care m'a tradat pe mine, și al pe tine! Și tu m'ai iubit! Ah prin amor îmi ești rob și acum! Privește, tu popă josnic și meschin... și-și smulse cu amărădăuș mânia haina regescă de pe pept, privește, acest sin alb a fost odată scutul tău, și al dormit cuprins de aceste brațe... Aruncă dar' suvenirea lor, dacă poți! Îți cetesc din ochi, că n'o poți face aceasta! Nici un chin, care mă mistue, nu se poate apropia de furia sufletului tău aduc, pe care 'l rupe fibră de fibră dorințele neajunse!

Harmachis, tu robul robilor, prin victoria ta înving tot eu, chiar și învinsă tot eu sunt victorioasă! Te scuipe... te desăd... și prin moartea mea, amorul tău nemuritor te condamnă la chinuri vecinice... Oh, Antonius! Vin deja, Antonius al meu! Nu peste mult te voi vedea și înconjurată de amor nemuritor și zeese vom sbura împreună în infinit, și gură 'n gură, ochi la ochi, vom sorbi dorințele din ce în ce mai dulci! Sau dacă nu te voi regăsi, atunci mă voi adînci în pară, în visul de nesimțire; și sinul nopții, care 'm' va fi leagăn moale, îl voi simți par'că ar fi sinul tău, oh, Antonius!.. Ah, mor... Vino Antonius... dă-mi alinare!

Chiar și 'n furie, mă sbuciuma disprețel ei, căci săgețile vorbelor ei fugitive mă atingeau la inimă! Ah, vai! era adevărat: săgeata răsunării mele s'a întors asupra capului meu... Nici odată n'am iubit așa ca în ceasul de acum. Sufletul meu era mistuit de chinurile jeloșiei; și mă jură că nu va muri așa.

Institutul de credit pe pământuri în Sibiu.

(NAGYSZEBENI FÖLDHITELINTÉZET.)

Pe lângă condițiunile cele mai avantajoase dăm împrumuturi ipotecare

cu amortisare pe 30 1/2, 38 și 40 1/2 ani în rate de jumătate de an, în cari se cuprinde plățirea atât a cametei, cât și a capitalului.

Împrumuturile se plătesc cu bani gata în valoarea nominală a scrisurilor ipotecare.

Arangarea împrumuturilor o efectuește încredințatul nostru

Szücs F. Vilmos în Arad

care poate da totodată toate deslușirile.

Institutul de credit pe pământuri în Sibiu.

(Nagyszebeni Földhitelintézet.)

Provocându-mă la anunțul de sus, rog onor. public doritor de împrumuturi ipotecare, ca și pân'acum și de-acum să se adreseze cu încredere la mine cu afacerile sale; principiul meu a fost și rămâne același, ca să prestez publicului în todeauna un serviciu solid.

Spesele de întabulare la dorință le anticipez; onorariul meu urmează ulterior.

Cu stimă:

Szücs F. Vilmos

institut de credit pe imobile și pământuri

în Arad, Piața Boros Béni nr. 22 (Casa Spielmann)

(Etagiul I.)

784 1—

Cruce dublă electro-magnetică vindecă și inviorază sub garanție

Aparatul acesta, vindecă și folosește contra durerilor de cap, urechi și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulației sângelui, anemie, amețeli și tuituri de ureche, bătaie de inimă, sgârșiri de inimă, asma, auzul greu, sgârșiri de stomac, lipsa poftei de mâncare, răceală la mâni și picioare, reuma podagră ischias, udul în pat, influinza, în somnia epilepsia circulația neregu-

lată a sângelui și multor altor boale cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. Inșurirea acestui aparat este că vindecă nu numai din timp în timp ci introduce constant în corpul omenesc binefăcătorul curent, când pe deoparte vindecă cu succes boalele afătoare, eară pe de alta parte e cel mai bun scut contra îmbolnăvirilor.

Deosebită atențiune e a se da împrejurdrei că acest aparat vindecă boale vechi de 15 ani.

În cancelaria mea se află atestate incurse în toate părțile lumii cari prețesc cu mulțumire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii.

Unde ori-ce încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta” deoarece „Ciasul-Volta” atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oficial oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut apreciat și cercetat.

Deja ieștinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă indeosebi.

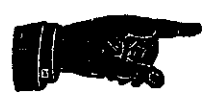
624 —81

Prețul aparatului mare e fl. 3, sau Cor. 6. — folosibil la morhuri cari nu sunt mai vechi de 15 ani.

Prețul aparatului mic e fl. 2, sau Cor. 4. — folosibil la copil și femei de constituție foarte slabă.

Expediție din centru și locul de vânzare pentru țeară și străinătate e:

Albert Müller, Budapesta, V., str. Vadász 42. K
colțul str. Kálmán.

Pentru Busalii

recomandăm atențiunii cetitorilor nostri

Marea Prăvălie

PORTER VILMOS

ARAD, Piața Libertății (Szabadság-tér).

UN ISVOR FOARTE IMPOSANT DE CUMPĂRĂRI:

Ghete, Pălării, Cămăși.

Articole de modă pentru dame, umbrele, cravate, cadouri pentru sărbători.

Cea mai mare întreprindere din provincă de felul acesta în Ungaria.

749 7—